

Р.О.КЛИМКЕВИЧ

**ВІТЕН
З ДАЛЕЧІНІ**

КЛИМКЕВИЧ
ВІТРИ З ДАЛЕЧІНИ

Клімк

РОМАН ОРІОН КЛИМКЕВИЧ

ВІТРИ З ДАЛЕЧІНІ

ЛІРИКА

diasporiana.org.ua

ПРАГА

1941

ВІДЕНЬ

КНИГОЗБІРНЯ ПРОБОВМЧ.7

Обгортка праці акад. маляра С. Борачка

Авторські права застережені

Тираж 2000 примірників

Друкарня Й. Шмідбергер, Прага II, Бенатська 7.

*ПАМ'ЯТІ
МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО*

Вітри в далечині

Вітри із далечині...
Розбурхана кружляв кров
Як тужній, негасимий зов
За вітровим горінням.

Горіти й бути з вами,
Предтечі хресних бур-дощів,
І пити рвійні радощі
Горячими устами!

Вітри із далечині...
Коли ж знімється із основ
Все перестаріле і знов
Оформиться в горінні?

Ніяк снуватись тінню
Давно померлої товпи;
Дзвенять закони боротьби
Відвічні та незмінні.

Вітри із далечині —
Предвісники нових ідей.
Витрискують слова з грудей
У рвійному надхнінні...

Вітри із далечині
Зовуть усіх нас до борні
За щасливіші, кращі дні
Майбутнім поколінням.

У Львові, вересень 1939. р.

ГОРЯТЬ ВІТРИ...

На схід...

Не перші ми та не останні,
Що тільки, як лиш склін поблід
І зайнялась зоря надрання,
Допитливо зорим на схід.

Не першим нам шепоче мрійно
Розспівана, гірка трава,
Не тільки нас стискає рвійно
Ця далеч сиза, степова.

Як довго степ цвіте та в'яне,
Снімо про трав вали гіркі,
Питво степу старе, духм'яне
Оп'янює нас від віків.

Тут предок наш лежав на чатах
Задивлений у теплу синь,
Прочанин тут ставав спочати,
Йдучи із київських святинь.

Тут смерті заглядав у вічі,
Всміхаючись, козацький рід
І гинув у кривавій січі
Обличчям звернений на схід.

Де ранні жевріють зорі...

Так часто дивимось на схід
Спрагненим і тужливим зором
І переходить з роду в рід
Ця туга за східнім простором.

Ми слухавмо, як шумить
Холодний вітер, буйні трави,
І лине думкою сюди,
Де наші Київ і Полтава.

Століття вже ділили нас
Від серця нашої країни,
Одначе й досі не погас
Дух об'єднання України.

Й так часто син Галичини
Задуманим і спраглим зором
Вдивляється у сторони,
Де ранні жевріють зорі.

Горять вітри...

Прозоре, голубе безмір'я
І буйна хилиться трава
Під тиском чистого повітря.
Моя, країно степова!

Горять вітри, неначе подих
Розпалених грудей лугів,
І в бороздах срібляться води —
Останки стаяних снігів.

Коня мені! Нехай стрілою
Полинемо в дзвінкі степи
І трав'я вимиті росою
Розхилить окуття копит.

І степом там, де втішне море
Рожеві хмари напува.
Я вільний на твоїх просторах,
Моя, країно степова...

Степи

Хто висловить цей рвйнный зов,
Цей захват молодих очей,
Як в дужому руслі грудей
Розбурхана гуляє кров...
Хто висловить душі широкий спів
На вид отчизни дорогих степів...

В оцих степах грізні вітри
Співали все до сну мені.
Це в мене перші пісні,
З усіх найкращі... А згори
Розказували тихі рої зір
Про батьківщини степовий простір.

На пограниччі батьківщини

Передомною рівнина. Пуста, простора...
Ще не прокинулась од сну пухка земля,
Над обр'яями мерехтять надранні зорі
Та на левадах простягнулась сива мла

Виблискують росою залізничі тори,
Розбіглись з розмахом у заспані поля,
На тьм'янім небосклоні світять семафори,
А в далечі залізна валка загула.

Люблю в такі надранні, запашні години,
На пограничній зупинці, йдучи з чужини,
Глядіти на отчизни сизу далечинь.

Цей простір, що передомною — Україна...
Дивлюсь і віддыхаю леготом, що лине
За обр'їв, із рідних, степових країн.

Весняні вітри

Ніяк не тихне у грудях порив
Розбурханий п'янливою весною...
В пораннім сяйві мерехтить залив,
Жевріє обрій синьою луною,

В залиті сонцем скелі берегів
Вдаряють жваві, гомінкі прибої,
І рвійний подув весняних вітрів
Вгинає шуварів косматі звої.

Ніяк не здержу молодих хотінь,
Що розгорнулись, наче колихання
Прозорих хвиль, що поривають рінь.

Вони з вітрами кинулись навманя
В незнану ще, та рвійну просторінь
У мерехтливу заграву світання.

Ми все дивилися так тужно...

Ми все дивилися так тужно
У синяву літніх ночей.
Коли ж то задзвенить оружжя?
Ох, як нестерпно, боляче...

Дивились ми, як на обріях
Палали дальні лискавки,
Гули, як перші громи, мрії,
Як туга весняна — гадки.

В гаю іржали наші коні,
Стрясали бунчуками грив,
Нетерпеливі на припоні,
Й копитом кожний землю рив.

А ми в сторожкім ожиданні
Дивилися в блакитну тьму.
Чому не свищуть кулі гонні?
Чому не чуть гармат, чому?...

На чатах

В ночі шумітиме нагальний вітер
І гнутиме верхів'я запашних сосон,
А ми на чатах будемо глядіти
У далечінь, що згине в тьмі мрячних запон.

Полинуть кажаном у мряку очі,
Долоні з міццю юних дубів стиснуть кріс,
Бренітимуть таємні згуки ночі
Та буде Довбуша пісні шуміти ліс.

І пригадаються нам ранні літа,
Як ми, заслухані у спомини дідів,
Сторожко слухали, як дикий вітер
Пустошив темні челюсті грізних лісів.

Кому із нас не мріялось, що будем
Стоять із крісами на варті край сосон,
І буде ллятись нам у спраглі груди
Холодний вітер з поза мрякових запон.

Пісня кіннотчиків

Дощі сіріють на обр'ях
Під лісом мерехтять вогні,
Холодний вітер вогко віє
І котиться у даль ланів.

Шляхом у далечінь безкраю
Іде загін кіннотчиків,
Далеко пісня підлітає
І гине за валом горбків.

Не хочеться тут оставати
І дальніх слухати пісень,
Лиш на сідлі твердим, косматім
Чвалати в сіру далечінь.

Нехай моя широка пісня
Зіллесь з ударами копит,
Нехай когось за серце стисне
І понесе також в степи.

Нічна варта

Червоно місяць загорів
І глухо зашуміли дуби...
Чи це прелюд нових боїв,
Чи злюще віщування згуби?
 Червоно місяць загорів,
 Кривавий смуток — мряки,
 У тьмі небесних просторів
 Мандрують хмар бурлаки.
Червоний місяць за валом,
Безсило мерехтить долина
І маревно блистить шолом...
Чи це Бич Божий, чи людина?
 Замайоріло щось у млі...
 Чи треба вдарить на тривогу?...
 Здоровим живчиком землі
 Вдаряють кроки вартового.
Зідхають сови серед ночі,
Холодна вогкість суне з лісу,
І наче з того світу очі
Вдивляється червоний місяць.

Ноктюрн

Нависли гранатові хмари,
Чорніли галузки смерек
І стогне вітер через шпари,
Як мученика тихий крик...

— „О, вдар ясною лискавою!
Нехай набрякне в хмарах кров,
Нехай покотиться луною
Гримучий, розпучливий зов...“

Кудлаті, гранатові хмари,
Блукають рамена смерек,
Як темні, незбагнені мари
І вітер — як далекий крик...

Перед вечером

На заході пожежа хмар,
Палають відблиски в склепіннях синіх,
Зо сходу лине тихий чар
На голубі, задумані долини.

На заході — зусильний бій,
Криваві простягнуло сонце руки,
Східній вітрець росить спокій,
Манить словами тихої принуки.

Розказує про тихі сни,
Про запашне, п'янке одеревіння
І шепче враз: „Засни... засни...“
Та жий у ніжнім давніх з'яв тремтінні!“

Ах, ні! Ніяк! Хай буде гнів,
Нехай і кров і шал, нехай наруга!
Не хочу тихих споминів
І давньої, приглушеної туги...

Чи ж можна скритися у тінь...

Чи ж можна скритися у тінь,
Між рож п'янливі аромати,
Як крізь альтани темні крати
Палає синя далечінь?

Чи спутати жагу душі,
Порив до вільного свавілля
Вигідним, запашним вдовіллям -
Дурманливої розкоші?

Порву ці квіти запашні,
Поломлю золотисті крати
І буду розкоші шукати
В цій променистій даліні...

Вперед...

Вперед, вперед, хай вітер свище,
Нехай ближчає далечинь
І синій обрій! Дальше, вище...
У жилах стерта кров'ю ринь.

Горять вітри в гарячих грудях
І свищать вихори думок.
Крізь води та уперті груди
У стременах пруживий крок.

Набридло давнє, добре знане,
Новому в зустріч я біжу.
Душа вітрів, дощу спрагнена,
Щоб змити занидіння ржу.

Далечінь

Ні скарби казкових осад,
Ні ніжне темних вій тремтіння
Не всилі загасить принад
Несхопленої далечіні.

Вона усе мене зове,
Така пречиста й невмолима,
І дасть охопити себе
Лиш тільки спраглими очима.

Вона потрапить розірвать
Дурманливих рамен кайдани
І вдусить степова трава
Чуткі слова із уст коханих...

Її зуміє заступить
Лиш у вогні добута слава
Серед хороброї товпи
На побовищі кривавім.

* * *

Співає синя далечінь,
Слова принади ронить,
Летять до неї ескадрони
Розхитаних хотінь.

Хто здержить їх гарячий зов,
Тяжіння дужого магнету,
Хто здержить їх у п'янім леті,
Коли у грудях виє кров...

* * *

Розтопленим сріблом
Розсипався сніг,
Співають побідно
Потоки рясні.

У намітку синю
Вгорнулася даль...
О, серце, ти нині
Дзвінкіше, як сталь!

Ранок

На сході усміх золотистий
І погляд голубих очей
У душу заліта. — Ачей
В моєму серці теж квітисто.

Кристална далечінь втягає
У світле лоно спраглий зір.
Сьогодні світ без дна, без мір...
Співай, душе, в святім розмаї!

Люблю, радію, хочу, вірю...
(Співає гімн ясна блакить)
Чимало слів таких дзвенить
Мені у почувань безмір'ї.

Весняний прелюд

Квітневі звуки дужі й чисті
Надходять гордо звідусіль
І линуть гимном проречистим
Над далечинню сизих піль.

В повітрі теплім, переливнім,
Сріблиться ластів'ячий спів,
Хмаринки — наче пишні півні,
В ярах потоків дзвонний гнів.

При квіття супроводі пестрім
Співає сонця спиж ясний,
Й невидима, чудна орхестра
Виконує прелюд весни.

Весняне

Стисни пруживі п'ястуки —
Розквітлі весняні пучки
Та випружи гаряче тіло!
На небі дзвонять ластівки,
А серце вгору полетіло...

Вже знов прийшла весна... Вже знов
Дзвенить її вогнистий зов.
Повітря тепле коливання
Розбурхує пречисту кров...
Ось сонце... радощі... кохання...

Нечисленні ції ночі...

Нечисленні ції ночі
В нашому півсні житті,
Як жевріють юні очі
В чарівнім захопленні,
 А душа злітає млою
 До гарячих, дальніх зір
 І пливе в німім одчаю
 В далину без дна і мір.
З уст слова — пекучий вуголь,
Груди — негасима грань,
Розпустила дика туга
Рвійні коні почувань.
 Нечисленні ці хвилини
 В наших проминальних днях,
 Як душа в сузір'ях лине
 І вогнем зідхає в снах.

Приятельці

Розкрий широко спрагли рамена
Та розцвітай у соняшнім горінні!
В житті існує мудрість лиш одна
І кличе дзвінко в сяйво далечіні:

— „Кохай життя, умій щасливо жить,
Ступай на шлях, що радістю залитий,
Бо навіть кожна найкоротша мить
Зумів серце щастям наповнити.

Заслухайся в розжарене биття
Грудей, що хочуть бути п'яні,
Не бійся пити радощів життя,
Не бійся, що припадком їх не стане;

Для них немає дна, немає мір,
Вони — як моря буйні переливи,
Купайся в хвилях радості і вір,
Що уживанням будеш все щаслива!“

Приятеліві

Вживай життя, мій юний приятелю,
Спивай із нього всю красу і силу
І будь усе, немов орел на скелі,
Який до лету пружить дужі крила.

Не думай, що в старих і мудрих книгах
Знайдеш усі найглибші таємниці,
Бо й ці часом бездушні — наче крига
Й непроломимі — як кайдани з криці.

І до сьогодні ні один учений
Не зміг всього сказати про первопочин
І даліше зміст найвищого закону
Скриває таємна заслона ночі.

Ти, замість на життя дивитись з боку,
Пірни в його безодню силодайну,
Борися в ній, дотримуй іншим кроку,
І так пізнаєш всі найглибші тайни.

Лицарське

Гордо стягну рукавицю
І метну тобі до ніг,
В руки меч візьму із криці
Та задму в спижевий ріг.

Визиваю тебе, доле,
В вирішальний, лютий бій;
Хтось із нас остане в полі
З вістрям в груді молодій.

Не думай, що манівцями
Від твоїх втечу зусиль,
В мене щит святий, без плями
І міцна натуга жил.

В мене кров жагуча грав,
Бистрий зір, пруживий хід —
Я піду лише пробоем
І лицем усе вперед!

* * *

Зашуміли кручі крила
Досвітньої ще пори,
Піднялися, як кадило,
Над рікою опари.

Іскри з хмар упали в воду,
Сонце вдарило у спиж...
Гей, коли зійдеш, свободо,
Цій країні? Гей, коли ж...?

Весняні вечорі

У тихі, срібнострунні вечорі весни
Люблю надслухувать, як грають сизі трави
Й дивитися, як в далі небозвід ясний
Палає красно й гордо полум'ям кривавим.

В вечірній тиші так прегарно й добре чуть
Як затихає в теплих грудях кров зогріта;
Вона здавсь мені тоді, як дзвонна ртуть,
Як свіжі соки в юних, буйнорослих квітах.

Тоді я чую тихий, теплий спів землі —
Родючої красуні пісню колискову
Та бачу темний багор у білявій млі —
В розкішному лиці жарке пашіння крови.

Весняний вітер

В ночі гуляв нагальний вітер
І помахом широких крил
Вгинав в саду дубове віття
І десь на стриху глухо вив.

Я ждав і думав, що небаром
Упаде дикий, чорний дощ
І зацвітуть косматі хмари
Ясним вогнем кривавих рож.

Одначе ні, дощу не чути —
Не дзвонять сточища мідні,
Лиш вітер свище тужні нути,
Гуляючи на комині.

· · · · ·
· · · · ·

Дивлюся рано, аж на плоті,
На росах квіття блеск ясний
І висушене скрізь болото.
Та ж це був вітер весняний.

Перед грозою

У синє небо вдарив вітер
І чистим сріблом продзвенів,
На склоні сколихнулись квіти
І бризнули немов вогні.

Десь причвалали хмари сиві,
Із сонця впала льотна тінь
І покотилися припливи
Косматих трав у далечінь.

На долах мерехтять загони,
Виблискується рій квіток,
Басув стадо в легкім гоні
І висками дуднить їх крок.

Усе чомусь таке ударне,
Таке невтишне і тверде,
І небо стало грізне, хмарне
І вітер дикий гимн гуде.

Мистець

*(Під вражінням „Фортеп’янного
Концерту“ Василя Барвінського)*

Він грав... Веселкою райдужних з'яв
Іскрилось звуків колихання,
За ними в світлій заграві ставав
Привід рожевого світання.

Шумить, переганяється трава,
Блистять матові, ніжні квіти
І серед них русалка степова
Став солодка, неодіта.

До сонця простягає рамена,
Розчісує ясне волосся,
Рука в шовковій струї порина
Та дзвонить золотом колосся.

Він грав... І нагло згасла далечінь,
Загук тужливо дальній вітер,
Опала мрякою блакитна тінь
І тирса почала тремтіти.

Широко й тужно загули вітри,
Схилились верби на розпутті
Та іскрами злетіли до гори
Пелюстки степового квіття.

Над обр'яями налягла імла,
Вітри співали буйно, тужно...
Чи це закутої країни плач?
Чи це дзвенить в боях оружжя?

Він грав... І з під його пророчих рук
Ставали вже нові картини:
Гарячий спів, заводів стук; —
Пісні нової України...

І знову далеч у завоях хмар
Та мерехтять під вітром трави.
Однаке це вже не сумний пустар,
А молода, нова Держава...

Кривава весна

Моя країно, ти ізнову
Вдягавш убір весняний,
І на степах набряклих кров'ю
Встає наново дух війни.

У степовій, понурій мряці
Блукають давні марева,
Далекий стук копит і криці
Глушить розспівана трава,

А спраглая душа вчував
І тут ходу полків твердих...
Весно кривава цього краю,
Весно пожадана, прийди!

МОРСЬКА ДАЛЕЧІНЬ

Морська далечинь

I

Рожеве сонце на вітрилах,
Співають зграї шумовин
І мев рожево-срібні крила
Черкають неба свіжу синь.

Над плесом лине юний вітер,
Бризки розкидує ясні;
Ось, тут стояти і глядіти
В шумливому захопленні

І, руки простягнувши рвійно
Назустріч вітрові морей,
Оддатися його стихійним
Поривам синіх пристрастей.

Рожеве сонце на палубі,
Бризки рожеві шумовин
І війнули рожеві, любі
Пісні, як легіт, в юну синь.

II

Сьогодні обрії такі рожеві,
Блакитне море радісно шумить
Над побережжям линуть білі меві...
Чому це тільки проминальна мить?

Я підставляю вітрові обличчя
Та захлинаюсь свіжим запахом,
Кудись мене ця рвійна далеч кличе
Й жевріє радість сильним заревом.

Здавсь — пучнявіють розкішно жили,
Дивлюся спрагло в мерехтливу даль;
Якщо б були тепер у мене крила,
Я б знявся на вершини, як Дедаць.

Ударами розігнаних прибоїв
Ширшає крові вогняне биття,
Міцніють жили, як дубові слої;
Тепер я чую всю красу життя.

III

Далекий обрій світить синню,
Співає хвиль шумливий хор,
Небаром я уже покину
Потонулий у димах порт.

Купається у сонці мольо,
В заливі — тисячі горінь,
Обійми вітру дужі, голі
Рвуть у світляну далечінь.

За мною розляглись тумани,
Вітрила хилять сніжний стан,
А в думці пахнуть вже банани
І глухо десь дуднить там-там...

Там вічні льоди та пінгвіни,
Там струсі й пальмові гаї,
І думка вже наперед лине
У далеч синіх обріїв.

IV

Ах, меві бистрольотні крила!
На рейді мріють кораблі,
Дрімають схилені вітрила
В матовій, золотистій млі.

Сьогодні море темно-синє,
Смієсь маніжно глибочінь,
Облитий сонцем шкунер лине
У переливній грі горінь.

У порті паротягу комин
Чорнить вітрил білявий стан
І рейок твердодзвонний гомін
Глушить акорди дальніх тані.

Ця валка пристань оживила
Й на мольо шум, немов в улі.
Ах, меві бистрольотні крила,
Моя жалоба там, в імлі...

V

На вітрі грає гордий прапор,
Над морем мерехтить імла
Та, краючи пінистий напір,
Зідхає днище корабля.

За нами никнуть в далечіні
Дрімливий порт і ліс щогол,
З вітрил упали в воду тіні
Й заблис пруживий скок акул.

Відважний прапор пнеться вгору.
Палуба радісно дροжить,
Здається висить у просторі,
З усіх сторін ярка блакить.

Гіркий і пустотливий вітер
Стирає із палуби пил
І швидко будуть це робити
Запінені прибої хвиль.

VI

В задумі вечора схилились
Вітрила журних кораблів,
Лиш мєви бистрі, білокрилі
Кружляють у блакитній млі.

На заході іржаве коло
У мряці тоне голубій
І часом стукне в тихе мольо
Заблуканий, хиткий прибій.

Над морем лине тихий смуток,
У порті зойк котвичних звен
І десь далеко тихо чути
Тривожні голоси сирен.

Окутав сумерк тиху пристань,
Закрив серпанком темний рейд,
А підо мною тонь сріблиста
Розказує казки морей.

VII

В піснях сердитих гураганів,
В хаосі їхнього виття
Та в шумі дальніх океанів
Весь поваб нашого життя.

У даль, де гордий вітер віє,
На розколихану блакить
І на замрячені обрії
Ви, спраглі величі, глядіть!

Ви могутніших образів не
Найдете, як пасатів рух,
Чи є йому подібне рівне...
Хіба нестримний людський дух.

Однак найбільш на цих просторах
Переливаєсь він з грудей.
Прибоями гартує море
Невтишних велитнів-людей.

Відчал

I.

Напнялись вітрила, заграли вітри,
Чердак нахилився в кипучі нутри.
За нами в тумані зникає земля,
А груди залила утішна імла.
Святочна хвилина узріти відчал,
Як кидаєсь гордий вітрильник у чвал
Добути несхоплені тисячі миль
Під звуки оркестру розспіваних хвиль.
Вітрила, як крила, на боки простяг
І гнівно лопоче розвіяний стяг.
Здається, що з морем водно ми зросли
І висим у сяйві блакитної мли.

II.

Наш прапор на щоглу! Вперід, у вираї!
Нас вихор не спинить, нас шторм не злякає.
Ми будем панами в шаленому морі,
Бо ми — розпечені любимці просторів!
Для нас замашисті бичі хуртовини
Солодші від повних усточок дівчини,
Обійми прибоїв нагальні й солоні
Ніжніші, як матірні тихі долоні.
Наш прапор на щоглу! Вітрила напняти!
Хай линуть під небо лебеді крилаті,
Хай груддю вітрильник розкидує напір
І плеще побідно розгорнений прапор!

У пристані

У сяйві голубої пристані
Пишається завітчаний вітрильник,
Бусоля вказує у даліні
Напряма незнаній ще, та неомильний.

Блакитним блиском мерехтить вода,
Об днище б'ють, роздавлюючись, хвилі,
А прапор радісно розповіді
Які то треба побороти милі.

Поверне вправо — північний ледняк,
У лівий бік — на Конго водопади
Та грають гимн у потаємних снах
Акорди Камоенса „Люзіяди“.

* * *

Моя душа летить,
Немов міцний парус,
Крізь запашну блакить
У вітрову пору.

Покинув я нелюбу пристань,
Здусив життя старе, понуре
Та кинувся на води чисті
Чола поставить проти бурі.

Я знав, що приплив хвиль
Метне мене у порт,
У незносиву гниль
Брудних кривок — нор.

А так — не здамся силі вихру,
Ні хвиль забаганкам зрадливим,
Боротись буду, не затихну
Й зогну піністі переливи.

Моя душа летить,
Немов міцний парус,
Крізь запашну блакить
У вітрову пору.

І там, де світять інші зорі
Нову собі добуду хату,
Над чистим і широким морем
Овіяну м'яким пасатом.

* * *

Вдаряючи об скал підніжжя
Й посріблюючи сіру ринь,
Співало море тихі, ніжні
Пісні розжарених хотінь.

Воно таке суворе й зимне,
Податливе лише вітрам,
Уміє теж співати гимни
Гарячим, буйним пристрастям.

Воно уміє бути другом,
Повірником нестримних мрій,
І в нього жар, і в нього туга,
І невгасимий неспокій.

Море

Його блакитна даль смієсь до мене,
Немов до брата очі сестрині,
Люблю його розсміяні пісні
Й цілунки запашні, хоча солені.

Йому я брат, мені воно сестриця.
Кохання наше чисте й не штучне,
Дозвілля наше радісне, гучне
І наша приязнь, як котвиці криця.

Хоч часом дикій його забави
Зуміють навести на мене страх,
Однак воно усе мені сестра,
Отверта, люба, щира й не лукава.

Захід сонця

Там зранене сонце вповилось імлою,
Немов у вовняні завої хитону.
Набрякли в нім плями із крові жаркої,
А в хмарах застигли болючії тони.

Тріпочуть акацій розхрістані звої,
Прощають вже сонце слабим унісоном.
Над заходом біль розгорнувся тоскою,
Неначе Христова терниста корона.

А море не любить ні сліз, ні безсилля,
Та не співчуває цим соняшним мукам;
У нього девіза: — це сила й вдовілля.

І, ось, пробудилось од довгої скуки,
Скінчило шумливе та сонне вдовілля
Та пружить до бою запінені руки.

На поберіжжі

Розсміяний гомін, осмалені тіла,
Чорніють арійці немов дикарі,
Над хвилями мева тремтить срібнокрила
Й тонке павутиння снують димарі.

Пісок — Афродити розпалене лоно
Вгощає коханців пахучим теплом.
Хто з пестощів п'яний, хай піде в солоні
Хвилясті обійми; там спить Посейдон.

Чогось мітологія й давні народи
Приходять на думку та розкоші неба,
Бо ми, наче греки, на лоні природи
Вправляємо тіло; а більше чи й треба...?

Морський легіт

Опершись легко об поруччя корабля
Й віддавши в ігри вітрові ясне волосся,
Дивилась ти, як понад морем тліла мла
І блискали вогнями хвилі стоголосі.

В несміливій імлі зарисувавсь обрій,
Ігрались в піжмурки летючі переливи,
А море, друг наш і довірник тихих мрій,
Шуміло так спокійно, дружньо й спочутливо.

В твоїх розкритих і ясних очах жаривсь
Холодний, дальній вогник тихої задуми;
У мене ж пристрасті дзвеніли, як вітри,
Як у заливі спінених прибоїв шуми.

Усміхнено дивилась ти в ясну блакить,
Твій чистий погляд мевою блукав навмання,
А я думав: чи море так оце шумить,
Чи повіває леготом моє кохання...?

Полудне в пристані

У синьому сяві мигтить далечінь,
Розігране сонце охопило пристань,
Із пальм фіялкова розкинулась тінь,
Дрімає в знеможі магнолії листя,

А з понад прибоїв і тихих вітрил
Приходить тендітними струями вітер
І котиться з блисками мевиних крил
В сади, між південні, розжарені квіти.

Нашіптує тихі, солодкі пісні
Та все вимовляє імя не байдужне.
Здається — він навіть підслухав і сни.
Це правда єдина... Він знає... Я тужу.

Прийди, як південний, гарячий вітрець,
Всміхнися, як свіжий, рожевий світанок,
Хай вид твій всю тугу зо серця зітре
І сам розцвіте там, кохана!

Надморська ніч

У далечині порту мерехтять вогні,
Несхопленими струнами вдаряє море,
Теплавий легіт голубі слова говорить
І низько нависа південна наша ніч.

У тьм'яних просторах важкі жевріють зорі
Та, падаючи, крешуть смуги вогняні,
Душа розжарюєсь, як у п'янливім сні,
Й зо срібним опаром злітає вгору.

Пощо вона уноситься, куди летить
Угору, понад хвиль шумливе коливання?
Хіба там солодше, де зоряна блакить?

Це ти, пахуча наче, будиш поривання...
Скажи, чудна, чому так у грудях жарить
Це наше пристрасне, південне кохання?

Пориви

У мене кохання знімалось як море,
В унесенні лилося за береги,
Стогнала у снах далечінь неозора,
Розбурхана вітром палкої жаги,

А ти мені все видавалась скалою,
Що зимна й повільна поривам хотінь,
Ти мріяла тихо, вповита імлою
Й задивлена тоскно в ясну далечінь.

Блакитною ніччю, як зоряні рої
Вогнем зачеркали незбагнений біг,
Вдаряли у скелі підніжжя прибої,
Цілюючи пристрасно мармори ніг.

А часом, як маревні запали бурі
Вогнем сколихнули до дна глибочінь,
Шуміли вітри розгонисто, понуро
І сипалась хвилями зірвана рінь.

Сотками долонь піднімалися хвилі,
Розжарені звуки жадоби гули...
І все повертали в солодкім безсиллі,
Щоб знову лягти у підніжжя скали.

І знову всміхалося небо прозоре,
Проходили усміхом теплі вітри,
У сонці гула далечінь неозора
Та пестила хвилями стопи гори.

* * *

Жевріють зорі,
Мовчать вітри,
Клекоче море
У стіп гори.

У далечіні
Чуть тужний спів...
Чи час кохання
Уже наспів...?

У синім світлі
Сріблиться рінь,
З бузів розквітлих
Кладеться тінь.

Ні, всюди тиша...
Цить, серце, цить...
Ось, кедр колише
Мрійливу стать.

Тужливу пісню
Здалека чуть...
Щось серце тисне
Важке, як ртуть...

.

Жевріють зорі,
Лягли вітри,
Клекоче море
У стіп гори.

Моряцька пісня

На противному вітрі лопоче наш стяг,
Бистрий зір упрямили ми в обрії сині.
Перед нами гарячий, очиданий змаг,
А за нами в імлі порина батьківщина...

У просторих заливах, далеких морях
Буде бій, буде змаг вирішальний, завзятий.
Не один з нас добуде лицарське ім'я,
Не одному із нас там прийдеться сконати.

Друзі не підіймуть окривавлених тіл
І червона китайка не вкриє нам очі,
На могилах ніхто не поставить світил,
Тільки зорі світитимуть тихої ночі.

Ми нечутно відійдем в глибокі нетри
Та ніхто не поставить над нами могили,
Тільки тужно згадають нас дальні вітри
І заграють жалібного марша нам хвилі.

Перед заходом

Передвечірня мла вкривала пристань,
Помаранчевий захід боязко горів,
Я слухав, як гуло акацій листя
І теж оддався подувам думок-вітрів.

Вгинались шуварі у лукомор'я,
Залив був тихий, як глибокий став,
А я глядів спокійно в далеч моря
Заслуханий у те, що вітер нашептав.

Дивився я, як небо неозоре
Збігалося із морем в сизій далечі...
Чомусь усе прожите тут над морем
З'являлось перед мною, наче в величі...

Це наша мрія...

Це наша мрія, це незломна туга —
На повнім морі розпустить паруси
Та линути крізь бурі й дикі хуї
Слідами кораблів старої Руси.

Нехай дістануть Азії простори
Від нас ім'я Нової України,
Нехай Хрест Півдня нам горить, а море
Не смів бути нам уже чужина.

Ми хочемо, щоб у новому світі
Добути місце перших, нам належне,
Та щоб свобідно чулись наші діти
В отчивні й на градуссах протилежних.

Ми станемося ними, як в далеких
Острóвах і на кожнім дальнім морі
І побіч пурпурово-синіх Джеків
Замають жовто-голубі прапори.

Нині...

У морі немає слідів давнини,
Камінних соборів, гробниць, ані замків,
На ньому колищеться легіт весни
Та світиться заграва свіжого ранку.

Ніщо не спонукає скритись у тінь,
Чола приклонивши гадати про давнє,
Про немічну славу, про старости синь,
Про чини геройські вже дальні й безкровні.

Хто почестей спраглий — сам стане у бій,
Не можна хвалитись заслугами роду,
Старинні клейноди й бумаг царських звій
Зітре за хвилину кипуча негода.

На морі ніщо не затьмарить душі
Глухими словами старої билини.
Тут боряться стало, тут боряться всі
І зміст ввесь у слові единому: — нині.

Прапор

Так гордо має прапор над високим замком,
Що взноситься на скалах, над зеленим бором,
Однак ще краще має він рожевим ранком
На щоглі, над розбурханим вітрами морем.

Над замком прапори — це сиві та похилі
Сліди середньовічної, блідої старовини;
На гюйсі — юні і набряклі кров'ю жили,
Це невмірущий поклик у просторі сині.

Він не розказує, що в кам'яній гробниці
Лежить герой, якого звеличала пісня,
А мовить: тут людина вольова, як криця,
Живе та йде здобути проливи зловісні.

Це він співає рвійну пісню лебедину
Про юних переможців чарівне вдовілля,
Про голубий залив і золоті пустині
Й непереможний чар невинного зусилля.

ВІТРИ З ЧУЖИНИ

Дві староримські оди

I

Спусти, мій Тите, цю заслону
Та принеси вина з Еллади!
Нехай Борей на горах дзвонить,
Нехай ревуть тівольські води,

А ми заглибимось думками
В писання мудрого Горгія,
Підкріплюючися ковтками
Не менше давнього напою.

Одна та друге криє в собі
Чудовий лік для духа й тіла
І тям, мій Тите, що оздоба
Твого життя, — це певне й вміле

Вживання земної вигоди,
А шлях один веде до неї —
А саме непорушна згода
Помежи тілом і душею.

II

Ми змучились, мій любий Тите,
Читанням і терпким сидінням.
Ось, глянь: Майдан увесь залитий
Теплавим, соняшним промінням.

Побігаєм по чистих травах,
Скупавмося у басені
Й твоє волосся кучеряве
Натруть оливою рабині.

Прегарна, струнконога Хлоя
Трояндами тебе ввінчає
І хіокійській напої
Поллються божеським ручаєм,

А змучені спочинуть очі
На Хлоїних еллінських чертах
І морі, що в спокої ночі.
Краса, мій Тите, — річ безсмертна.

Колісей

Жорстоко задзвонила мідь ланцюжних звен
І тихий промінь сонця перейшов крізь крати,
А вгорі розколихана юрба реве
У дикому похміллі: „Ave Imperator!“

Дуднить ударами почислених хвилин
Тверда стопа цісарського леґіоніста,
Він грізно, строго йде, як справжній римлянин,
А зброя в блиску смолоскипів теж вогниста.

Він зупинивсь, закинув через рам'я плащ
І, глянувши на сторожів могутньо, владно,
Дав знак вести. Десь обізвався дитячий плач,
Всі тихо піднялись та йшли вперед громадно.

Вони ішли спокійно, як гурток дітей,
Зів'ялі, змучені чола піднявши вгору.
Проходили... В бездонній темряві очей
Світився жар завзяття, як надранні зорі.

Безчинно поставали з боку сторожі,
Леґіоніст оперся об холодні сходи
І проникливим поглядом, немов ножі,
Здивовано дивився в глибину походу.

Пройшли... Затихли кроки стариків, дівиць,
Майданом сколихнув шалений рев народу,
А він усе стояв у темряві пивниць,
Опершися в задумі об холодні сходи.

І нагло — із майдану чути тихий спів...
Як буря загуло в грудях леґіоніста...
Вгорі, під шум товпи і дикий рев звірів,
Підносяться розмолені слова: „Pro Christe...“

Хоч на піску потоками поллялась кров,
Хоча хижацькі зуби рвали людські стегна,
Хоча з юрби знімався кровожадний зов,
Він зрозумів єдину правду: „Christus regnat!“

Останній, тихий зойк... і всім кінець.
Здавалось, переможцем — володар і криця...
Та ні! У час їх скону вже новий борець
Родився до змагань у сутінках півниці...

1002-га ніч

Сиджу вже довгі та безпам'ятні години,
Дивлюся спрагло на арабські фоліянти.
Чому не має в мене лямп Алладина?
Чому не пахнуть важко чарівні троянди?
 Чому не озовуться гармонійні струни
 Та не розкриється в стіні таємна брама
 І відтіля не вийде молода красуня
 З чолом лілейним і з трояндними устами?
Нехай вже замість лямп старого Алладина
І замість дівчини з устами як коралі
З'явиться, щоб провести ці нічні години
При вченій і палкій розмові, мудрий каліф.
 Або нехай розхилиться важка запона
 І з-поза неї надійде Шехерезада,
 Щоби розказувати в тихім унісоні
 Та ніжно заспівать, як срібная каскада.

Монсальват

На Монсальват веде моя дорога...
В кривавім відблиску іскриться даль —
Це земські дні конають в судорогах,
А на горі горить священний іраль...

Небаром перейду святі пороги
Грізного замку. Радість і печаль
Остануться на долах зла й тривоги,
У царстві пристрастей — жорстоких краль.

Прощай, весно! Уже не привітаю
Тебе піснями Вальтера й рясну
Росою гілку не зорву в розмаї...

У пам'яті долини сліз засну,
Лиш може тільки близький позвук раю
Розбудить спомини про цю весну.

Мінненвенгер

Ich saß auf einem Steine . . .
(Walther von der Vogelweide)

У тіні дужих і струнких дубів
Сидів я на мохнатім камені,
Ігрались з вітром кучері ясні,
А кінь спокійно свіжі трави скубав.

Чомусь так стало солодко мені,
Що я лицарський плащ назад одкинув
І спом'янувши про свою вдину,
Добув я гарфи, щоб співать пісні

Небаром піду у грізну виправу
З твоїм ім'ям в устах, красо моя,
Щоб боронити нашої держави.

Хоч ти дочка самого цісаря,
Ніщо . . . Я в боротьбі добуду славу
І щастя заблісне мені зоря.

Фавст

Готичний склеп... І ніч, і зорі
Проблискують крізь темне скло
І плуг незримий тихо оре
Старого доктора чоло.

Небаром у вузьке віконце
Загляне ранішня луна,
Пізніше вдарить жовте сонце
І знову прийде синь нічна.

І далше так... і аж до скуки, —
Усе цей сам закон орбіт,
Незмінний, як слова науки,
Як висліди фавстівських літ.

.....

Готичний склеп... І ніч, і зорі,
Книжок розкинутих гора
І плуг зневіри тихо оре
В душі старого доктора...

Фавстова ніч

Пливе із гір
Блакитна ніч,
Глядить до віч
Німий простір...

— „Кинь старі, премудрі книги,
Первні, каламар і скло!
В духу пусто, в серці крига,
Мудрість лихо десь змело...“

Німий зефір
Смієсь до віч:
— „Не знавш, ні...
Повір...! Повір...!“

Кинь змиршавілу науку,
Що умудрює буття!
Не вгасиш палкої скуки
За оцим дурним життям...“

Оглух ефір,
Хіхоче ніч:
— „Вже по весні...
Повір...! Повір...!“

Середньовічний поет

Він жив розмріяний, понурий
В імлі готичних городів
І понад рудо-сірі мури
Спрагненим поглядом глядів.
Спокійними, пустими днями
Проходило його життя,
А понад гострими дахами
Гуляв на вітрі княжий стяг.
Одважно піднімались вгору
Верхи соборної вежі
Та дотикали дальні зорі
Хрестів у старовинній ржі.
Про що він міг думать, співати,
Куди летіли тайні сни?
Крізь кам'яниць квітисті крати
Вливались подихи весни.
Шуміло дальніх дубів віття,
За містом бурились ліси,
Гуло задумане століття
В поривах дикої краси.
Ті первісні, зелені шуми
Вдиралися аж до грудей,
Запалюючи рвйні думи
Вогнем лицарських епопей.
І він співав. Вогнисті рими
Молились боротьбі життя,
Він славив віршами густими
Февдальний, переможний стяг.

Часами й інші почування
Впадали до його грудей
Часами зацвіло кохання
У тиші зоряних ночей.
І тепла кров вдаряла в лиця...
Думки — як соколинний лет...
Будився раз у ньому лицар,
То знов заляканий аскет.
А як злетіла тиша ночі
І загудів соборний дзвін,
Дивилися струджені очі
В дахів рудава далечинь.
Знеможене щоденним трудом
Дрімало місто в тихім сні
І марево Страшного Суду
З'являлося у даліні.
Здригалася душа поета,
Вітри покаяння гули
Та місто зоряного лету
Стогнали у церковних плит.

Рубенс

Вгинається виставний стіл
Під тягарем хлібів, посуду,
Набрякли сплети дужих тіл,
Хвилюються жіночі груди.
Біліють свіжі коміри,
Виблискують червоні вина
Й, піднявши келих до гори,
Сміється радісний мужчина...

Ґете

Пливуть вітри могутні, чисті
З ясних, глибоких творів Ґете.
Здаєсь — шумить дубове листя
Пораннім сяввом залите.
Я спрагло слухаю цих шумів,
І з них надземська сила лине.
Які слова, які це думи?...
Чи це могла створить людина?
Прибої рвійного надхніння
Запалюють, пестять, колишуть...
Відкіль це маревне горіння
І ця маєстатична тиша?

Містраль

У підніжжя гостроверхих голубих Альпів,
Де під ніч гуляють феї в мряковинні срібнім
Та у золоті гарячій провансальських піль
Спалахнув ти рвійним жаром, молодий філібре.

Ти з душею, наче свіже, молоде вино,
Не злякався кинуть пісні проти гніву бурі
Та словами витопив своїм ясне звено,
Щоб споїти спиж їх духів з міддю трубадурів

Не зуміла заглушити срібнодзвонний хор
Провансальських жайворонків зимна північ вихром,
Ще повстане давня слава з крипти Мон Мажор
І гаряча пісня півдня не умре, не втихне...

З пам'ятника Євгена Онегіна

Чого це нині сум кладесь мені на душу?
Чого снується наче в осені туман?
Крізь нього бачу я сільську, далеку глушу.
І знову оживають болі давніх ран.

Над далечінню лісу налягли тумани,
На сході зайнялася ранішня зоря,
А на балконі хутору стоїть Тетяна
Із книжкою в руках. Тоді — іще моя...

Вона стоїть і мрів; мабуть, що про мене.
Моя душа чомусь байдужа, холодна.
Душе моя мрячна! Гей, поле ти зелене!
Яка любов страшна, яка вона чудна...

Чому я відопхнув її кохання чисте?
Чому тоді не простягнув спрагнених рук?
І може б в мене скорше пробудилась пристрасть
І може жив би Ленський, мій єдиний друг...

Бальзак

Дивлюсь цікавими очима
В дахів Парижу море.
Снуються в далечині дими,
Стають блідії зорі,
На закруті малої Сени
Кладеться сиза мряка...
Чогось пригадуються сцени
З оповідань Бальзака.
Це він кохав так цю пустиню
Старих дахів Парижу,
Це він кохав цю мряку синю
І ці дахівки рижі.
Я б так хотів, щоб він сьогодні
Повів мене в це море
Та знову показав їх будні,
Іх радощі та горе.

Остання весна

(Під вражінням
музики Едварда Гріга)

Пливають вітри, потік у дзвонім гніві;
Засни, пробуджена душе, засни!
Чи треба слухати ясного співу
Останньої весни?

Все недосказане, все недожите
Гарячою жагою мерехтить;
Чи ж зможе це усе надолжити
Остання світла мить?

Пливають вітри, потоки срібно дзвонять,
Смереки кидають пахучу тінь
І крізь імлі мережану запону
Сіяє далечінь...

Блистять у життєдайнім сяйві фйорди...
Засни, пробуджена душе, засни!
Чи треба слухати тобі акордів
Останньої весни?

Париж

„Fluctat nec mergitur“
(Девіза в гербу Парижу)

Розгорнені лілеї в муріжку зеленім,
Шляхетно вирівнані весняні вітри
Пригадують мені чомусь узбіччя Сени
І гомінкий у фіялковій млі Париж.

Над дальніми мостами мерехтить рожева
Луна та спалахнув в вогні Cité de Lisle,
Забагрились Нотр-Даму кам'яні кружева
І топиться старих мостів сріблиста пліснь.

Над лісом кам'яниць лежить гніздо орлине
Померших геніїв — могутній Пантеон.
Мідні слова „Нехай пливе та не затоне“
Дзвенять над городом, немов одвічний сон.

Констанца

Констанца! Золота, понтійська перлина
Розкинулась на скалах в чарівнім негліже.
Одіта в квіття, вітром розпещена свіжим,
Із сонцем грається, як радісна дитина.

Закохана у собі, наче краля гожа,
Не відчував, як її кохав синє,
Шумливе море, та як кожної хвилини
Кидав в неї хвилі, наче любко рожі.

Стріляють в синє небо гострі мінарети;
Бажають хмарки розколоть ясно-промінні.
Даремне! Ці не знижать вітрового лету.

Білють вітрила в голубім тремтінні,
Немов в безлюдному степу ясні намети,
А сонце сипле струї золотої ріні.

Ніч у Констанці

Стою над морем, топлю спрагли очі
В пітьмі, а з моря лине дикий спів.
На рейді блудні світла кораблів.
(Судна ж це з „Тисяч та одної ночі“?)

На тьм'янім небі незарадний нів,
Пусті зірки йому сміються в вічі,
А він, сміхун, себе байдужо точить
Крізь Молочного Шляху срібний рів.

В вечірній тиші загиба Ізан...
Так тихо лине ніч, як одаліска,
На перський ставши ніжкою диван.

О, ноче! Ти розкішним Півдня блиском
Різьбиш в душі картини крізь туман
Тривалі й ніжні, як сикстинські фрески.

Польща

Одноманітна польська сторона.
У стіп співає Висла. Тихо... тоскно...
На шпилях Татр сніги немов рядна
Й пливуть у діл вітри живиценосні.

Мигтить гора впродовж розрізана,
Піски, піски та стрункорослі сосни,
Хлоп'я над бродом напува коня
І стукають в селі робочі кросна.

Тут, на загонах казкового Ляха
Зродивсь льняноволий польський рід,
Одітий раз в пурпурі, раз у лахи.

І втішно й боляче жив наш сусід,
Увесь задивлений сторожко в захід,
І спрагло споглядаючи на схід...

Шлеськ

Поля, поля і сизий дим
Снується понад хуторами
І випрямились борозни
Чорняво-бурими рядами.

Вагон, вдаряючи, пливе
Помежи шлеськими ланами
І все показуєсь нове
Під звуки стальової гами.

Такий подібний краєвид
До мого рідного Поділля,
Лиш часом спалахне завод
Кудлатим полум'ям вугілля.

Не видно яблунь, ні вишень,
Лиш на горбках сумують сосни
І через цілу ніч і день
Кладуться дими смертоносні.

Відень

На вулицях старого Відня
Пливе товпа та стукотять повози,
Понад дахами місяць... В парках бози
Нагадують щось дальнє, тепле й ріднє.
Ударами гартованої криці
Озвались вози Орієнт-Експресу,
Дунаю тьм'яне, невгомнє плесо
Співа про чар колишньої столиці.

Судети

У раннім сяйві мерехтить Судетський Край,
В полях пробуджується весняний розмай
Та українська пригадалася весна,
Однак вона дзвінкіша й більше пристрасна.
З задуманих лісів піднялись опари
Та грає відблиск сонця в золоті кори.
Колись по цих полях, де тав срібний лід,
Ішли і Люксембурги і Перемишлід
Та, поспішаючи на благородний змаг,
Іржали коні Валенштайнових ватаг.
Дивлюся в неба свіжу, вогняну блакить,
Надслухую, як вітер у полях шумить,
Рожева заграва малює обрії
І в мряці гине дальній шлях до Чехії.

Судетські замки

В ударнім сяві голубого ранку
Пашить вогка та свіжа далечінь,
Чорніють мури кам'яного замку,
Як гордий спогад дальніх поколінь.

Сріблестим полем котиться тачанка,
З дерев паде ще довга, синя тінь
І, встоявшись подихам поранку,
Блиститься сніг у заграві горінь.

На цих полях, де непоруші межі
Рисує кожної весни рало,
Проходили наполеонські стежі...

Тут грали сурми військових залог.
Тепер нагадують лиш горді вежі,
Що тут міцне століття відгуло.

СВЯТА ЗЕМЛЯ

Свята земля

Я вірю в святість наших піль,
У містику таємних борів...
Як у святині звідусіль
Я чую урочисті хори.

Співають їх старі ліси
У трону Божого підніжжя
Та синява свята росить
Похилене в покорі збіжжя.

А сонце стопом золотистим
Малює знак на щиті синім
І світить в небі знам'я чисте
Святої Русі-України...

Лиш сонце...

Лиш сонце, сонце наче первочин
І море плеще об гарячі береги,
Безсила, п'яна від пекучої жаги,
Розкрилась у знеможі чорна почва...

Хвилюв лоно золотисто-смагле,
Нове життя творить вона готова все
І вітер спіле зерно в далечінь несе,
Щоб знову кинути у скиби спрагли.

О, звідки цей могутній гін родильний?
О, відкіля цей негасимий, рвійний зов?
Чи може це тому, що наша свіжа кров
На цих полях поллялась так обильно...?

Поділля

Горить рубінами розкраяний кавун
І кукурудза наче золото старинне,
Соболями міниться звій овечих рун,
Янтарями блистять на сонці лози винні.

Вином із Хіос ллється овочевий вар,
Як срібло мерехтять серпів широкі леза,
Тобі здаєсь, що ти могутній володар
І, що у тебе незлічимі скарби Креза.

Переконавшись, що жде тебе врожай,
Сідавш на снопах у римському вдовіллі
І з гордістю глядиш на свій коханий край,
На казкову країну — золоте Поділля.

Ранок

Скрізь тишина така пречиста
Лиш сонце запалило роси
І впало золото вогнисте
У мідно-багрові покоси.

Дрімають ще зелені ниви
В обіймах тиші запашної
І нагло півень задерчиво
Розрізав синяву спокою.

Схилили верби довге віття,
Вокруг срібляться тихі води,
В селі життя стає розквітле
Та в полі вже дуднить підвода.

Горіли маки...

Горіли маки між житами,
Іскрилася блаватків синь,
Зо сонця сипалась жмінками
Солодка, золотиста ринь.

А я палким промінням п'яний
Співав йому мій гімн жаркий
І цілий світ мені примана;
Я дужий, вільний, молодий...

Відцвіли маки, впало жито,
З пасовиськ повзе сивий дим,
Обрії хмарами вповиті
Лякають вітром дощевим.

В полях обдертий вітер вие
І плаче далечінь сумна,
Одначе я сміюсь, радію,
Бо знаю: швидко знов весна.

У полудне

В обіймах повних, багрових півоній
Дрімає в сонці лілій білий ряд
І десь далеко наче срібно дзвонить
На вістрях скель невтишний водопад.

Іржать у дальньому зарінку коні
І хтось їм воду наливає в кадь,
Уносяться сопілки теплі тони
Із виноградної альтани в сад.

Зо сонця сиплеться сліпучий жар...
Люблю я часто у такі хвилини,
Як небо ясно-голубе, без хмар,

Зпід холодної тіні сокорини
Дивитися на цей південний чар
Мові золотої України.

Так широко та рвійно...

Так широко та рвійно
Розкрили рамена тополі
В заляканому полі,
В час дивовижній, буревійний...

Із сірої глибині
Упали срібно-сині
Кропельки на шляху безквіття,
На далеч піль квітисту,
Верхівне ніжне листя
І спили по нап'ятих віттях.

Здригнулися у хмарах
Криваві та набряклі жили
Та кров'ю забарвили
Грізні, здичавілі отари.

Повітря — спружена натуга
Та громи в далечинні
Як зірвана, шалена туга
За вітровим горінням.
Далекі звуки...
Знайомі звуки...

Так широко та рвійно
Розкрили рамена тополі
В заляканому полі
В час дивовижній, буревійний...

Перед бурею

Поля охопила тривога,
Шепоче злякана трава
Та на пустих, сухих дорогах
Піднялась рвійна курява.

Хвилина ще... і в дикім змазі
Покотяться вітри в поля,
Хапчиво в жадібній знемозі
Впиватисьме дощем земля.

А я глядітиму на герці
Палких вітрів, на їх виття
Та відчуватиму всім серцем,
Що буря — справдішне життя...

В поривах вітру...

В поривах вітру скачуть білі
Частинки квіття черешень,
В саду кудлаті гнуться тіла
Агрестів на сосновий пенъ.

І грізний шум і дикий стогін,
Стулились дерева в гуртках,
У сизій далечі дороги
Піднялась курява хитка.

За кілька хвиль шалений вихор
Зорветься дико в далечинь
І впадуть перші каплі тихо
У сад, що в захваті тремтінъ.

А в неба сіряві глибокій
Блисне то сонце у багрі,
То лискавки криваве око
Та грюкне переможний грім.

Жнива

У золото-вогнистій заграві ланів
Шумливий, дзвонний стоп у далеч лине
А вітер роздуває макові вогні
Та дує в полум'я блаватків сине.

З колосся креше іскри далечінь мідна,
В вогні гартуються сталеві коси
Та переливная, кипуча рідина
Витоплює розжарені покоси.

А як задзвонить тихо перед заходом
До відпочинку вітру колихання,
Затихне все... Стоятимуть лише рядом
Снопи як доказ денного змагання.

Подільська ніч

Іскриться білий місяць в темній сині,
Нечутно вечір крила розпростер,
В глухім ярі, в затіненій долині
Пливе грізний, задуманий Дністер.

Ніщо подільської не будить ночі,
Над бурим полем мерехтить туман,
Лиш часом ховряшок маленький скочить
І проти місяця блисне кажан.

Однак чомусь не віриш цим широким
Полям і, приклонившись до землі,
Дослухатися хочеш дальніх кроків
Загону у блакитно-бурій млі.

Однак даремно. Скрізь панує тиша,
Не шелестять і схилені збіжжя,
Лиш тихо віття дивдерев колише
Й марою світить далечінні ржа.

Ах, правда! Вже оці часи минули,
Як минув Сагайдачний по степах,
Як ставились татарській аули,
Де нині сверщки свищують у снопах.

Сьогодні тільки часом вітер свище,
Де Конашевич в боротьбі умер
І тихо-журно об каміння плеще
Старої слави свідок — Дід Дністер.

Волинь

Пригадуєсь мені стара Волинь,
Грізні ліси з Романових віків,
Стави в завоях голубої мли
Та журне лопотіння вітряків.

Зелена далеч, голубий обрій,
Почаївських дзвіниць широкий тон,
У зимнім небі линуть у вирій
Давінкі качки знад Прип'ятних багон.

Пригадуються лісові вогні,
Криваве Берестечко і валі...
Старі казки розказує мені
Романова задумана Волинь.

Верховинка

Я — горда полонин дочка,
П'ю тепле сонце пригорщами,
Я — звинна, як ріка рвучка,
Що ллєсь між ялівцю кущами
 У звинному танку-бігу
 Спинаюся по диких зворах
 І ось — уже я на верху
 Й купаюся в ясних просторах.

Долини в молошній імлі,
Мій верх у синім сяйві тоне,
Над Пістинкою, у селі,
Озвалися далекі дзвони.
 Ось, вгору кинувся орел,
 Тне синяву, аж вітер свище,
 Та помахом широких крил
 Збивається все вище й вище...

Так правда, не досягну я
Ніколи цих висот орлиних,
Одначе пісонька моя
Туди напевно ще залине...
 Гей, вітре, легіню, мене
 В поривах дикого кохання
 Цілуй, аж доки не засне
 Жадоба жару цілування!

Бери, цілуй усю мене,
Нехай забуду, що одіта;
Життя так швидко промине
Та загудуть сумні трембіти...

А потім, любий, одлети
Щасливий за верхів'я сині
Та знай, що лиш таких, як ти,
Кохає краля Верховини.

Гуцульське кохання

Кохай мене ясно, гарячо,
Як сонце квітки полонин,
Хай зорі вже більше не плачуть
Дощем золотистих краплин!

Кохай мене місячно, срібно,
Жадоба ж тереном пече...
О, верше мій, верше мій рідний,
Як солодко, як боляче...

Кохай мене зоряно рвійно!
Зозулею туга за ліс...
О, вітре, ти мій буревійний,
Чому ти кохання приніс?

Черемош

Послухай Черемошу шум
(Акорди хвиль на струнах ріні)
І чередою тихих дум
Блукай у днів минулих тіні!

А як побачиш, що твоє
Життя, як Черемошу хвилі,
Нестримно в дикі скелі б'є
Та вперті пні як буря хилить,

Так крикни із жарких грудей
В верхів'я хмарами вповиті
Та в темряву лісів: „Ачей
Я жив, живу та вмію жити!“

Карпатська симфонія

Озвалася сопілка тужно в далечіні,
В проваллях пробудився темний відгомін,
Подзвонюючи чистим сріблом ріні
Котилися потоки через стромий склін.

Під леготом озвалися косматі трави,
Шуміли, приклоняючись до склону гір,
І всю гармонію очолював гугнявим
Гудінням таємничий і понурий бір.

Соняшна Держава

Над Бескидом гаснуть зорі,
Будиться світанок в борі,
Гинуть пастухів вогні
І над обрієм заграва
Переливна та кривава...
— „Пруте, втихомир свій гнів!

Хай послухаю, чи може
Не надійдуть вісті гожі
Із далеких полонин?
Хай подивлюся, чи нині
Не полинуть дими сині
Над оселями долин?

Чи з верхів дзвінкі трембіти
Не заграють давніх мітів
Про Державу Соняшну?...
Може збудять у щілинах
Диких скал мідні дружини
Лицарів з важкого сну.“

Львів

Ти спиш на буйнолистих горах,
Знеможений і гордий Львово,
Неначе лев, що в темнім борі
Лежить зранений в струях крові.

Тебе цькували та кололи,
В'язали путами важкими
Тому, що не могло ніколи
Скоритись горде серце львине.

Тобі ж бо не було спочину;
Ти завсіди лежав у полі
Та пильнував, щоб в Україну
Не вдерся маляр, ані поляк.

Тепер лежиш у струях крові,
Що росить лисогірські склони,
Скотилась з золотої гриви
Свята Данилова корона.

Та прийде час, що станеш знову
Твердий і дужий, наче криця,
І боронитимеш наново
Стовпів західньої границі.

Вимріяний край

Кому із нас не мріялось про іншу, вільну,
Нову суспільність, про якийсь новий устрій,
Хоч нам казали всі, що ми — це божевільні,
Ми не могли покинуть мрії наших мрій.

Кому із нас не мріялось, що десь за морем,
За горами скривається інакший край,
Інакше в нім життя, над ним інакші зорі...
Манив він нас усіх, неначе земський рай.

Багато з нас бажали конче там дістатись,
Полинути, як птахи, в соняшний вирій
І навіть хмаросяги та аеростати
Не втихомирювали мрії наших мрій.

Але були між нами і такі поети,
Що їх ніяк не рвала дальня, сиза мла,
Що не складали замашистих крил до лету,
Бо знали, що цей край — це рідная земля.

ДУХ СТЕПУ

Дух степу

Нам духа степового не боятись,
Не закривать од нього спраглих вух.
Нехай орлом злетить над нашу хату,
Як довго жар у грудях не ушух.

Не правда, що в степу горить безладдя,
Що кожний — сам для себе отаман;
Там дужа, сповна вогнем громада,
Вгорі ж всевладний вождь — грізний гетьман.

Степи зродили Київську Державу,
В степах добув могутність Джінгіз-Хан,
Атиллю степові зродили трави,
Державу ж відновив в степу Богдан.

Тому нехай приходить буревійно
Та загуде понад заляканим селом,
Нехай охотить нас гаряче, рвійно
Та понесе широким, степовим шляхом!

Тиша

Така позірна тиша всюди:
Мовчать поля, мовчить блакить
І ворог преспокійно спить.
Не чує він, що кожні груди —
Вулькан, що в глибині горить.

Не розумів він, що трави
Широких, батьківських степів
Розбурхують німий наш гнів,
Співаючи пісні криваві
Із давніх, бойових часів.

Хвилина ще, та в дикім зриві
Вулькан двигнеться із основ,
Лявіною поллеться кров
І вдарять громи розпучливі,
Як помсти негасимий зов.

Скити

Біжать хмаринки жваві, бистрі
По небі голубім, умитім
І чуть скрипіння возів скитів
На ледом сповнім Данастрі.

Мигтять у сонці грубі леа,
Іржать утішно жваві коні,
На небі дикі гуси дзвонять
У скорім леті з Херсонезу.

В лице всім теплий вітер віє,
Мужі та жони — розцвіт сили...
Вони ж ідуть як Понту хвилі,
Як непоборена стихія.

Ігор І

Він став задивлений у сизу далеч,
Долоню спер на рукояті золотій,
За ним стяги на вітрі лопотали...
— „О, краю степовий, ти мусиш бути мій!
Ти мусиш статись першою любов'ю
Моєї молоді, моїх палких дружин.
Вони тебе добудуть потом, кров'ю,
Для тебе призабудуть вроду руських жон.
Минати будуть дні, літа, століття
І буде Русь наймогутнішою з держав,
Упаде деревлянських борів віття
Та збіжжя відопре безмір'я диких трав,
Одначе завсіди у темні ночі,
Як вітер сколихне цей степовий пустар,
Поглянуть проникливо руські очі
Туди, на схід, у сторону землі хозар.
Вони глядіти будуть, чи від сходу
Не йтимуть повинню азійські племена,
А з ними кров і смерть і нужда для народу...
Кривава буде кожна руськая весна.
А відважніші з них і хоробріші
Візьмуть у руки гострий, обосічний меч
І підуть грізно у степи зловіщі
Знімать наїзникам чудні шоломи з плеч.
І довго так стоятиме держава
Та в Києві сіятиме тризуб ясний,
Як довго нас у степові виправи
Манитиме щороку вітер весняний“ ...

Володимир Великий

На почеснім і старовиннім троні
Сидить могутньої Держави володар,
Жевріє герб на голубій запоні,
Як золотисте сонце серед повних хмар.

У дальні простори відважно лине
Привітно-гордий і потужній гомін труб,
Теремом потряса хода дружини
І велично сіяє золотий тризуб.

Ярослав Мудрий

Промінний діядем на княжому чолі,
Долів спадає важко плащ червоний з плеч,
Блистить в долонях дужий, обосічний меч,
А грізний погляд тане в далечі-імлі.
Вокруг ясні шоломи боярських голів,
Грмить Софійських дзвонів стоголосий спиж,
У дверях гридниці, розхилених навстіж,
Являються послы із північних країв.
Вони глядять цікаво та допитливо
В задумане, грізне лице володаря
Та, наче мореплавці на чужих морях,
Що перед бурею на хмарне паливо
Тривожно дивляться, стараються вгадать
Чи схилиться на знак угоди меч ясний,
Чи скаже в похід вирушити весняний
І гнівно викличе війська послів на рать...

Вїзд Хмельницького до Київа

Вітайте Обновителя Держави!
Він випрямивсь на білому коні
Піднявши вгору золоту булаву.

За ним ідуть козацькі курені,
З усіх сторін старинної столиці
Глядять на нього очі зоряні.

З вершин Святософійської дзвінниці
Сріблиться дзвонів урочистий тон,
З напруженим обличчям, наче з криці,

По барвній ниві дорогих запон
Іде гетьман у темряву Собору.
Над Києвом заблис новий закон...

Озвались братські та спудейські хори,
Із Києва полинув відгомін
У даль, степами, аж по Чорне Море.

Сіяє щастям синій небосхил,
Уже свободна й вільна вся країна
Від Січі до чернігівських сторін.

Вітайте всі Гетьмана України!

Перед портретом Хмельницького

Задумане, грізне чоло,
Полум'я сміливих очей...
(Давно повстання відгуло
У мряці степових ночей).

В долонях сильних булава,
Гетьманський плащ на раменах...
Моя країно степова,
Та ж це душа твоя мідна!

Здається — знову йдуть полки,
Кривавий прапор в бій зове
І зела степові, гіркі
Вітають Військо Низове.

Воно гряде маршом грізним,
Чуть широко ходу тверду
І, ось, вітає понад ним
Великого Гетьмана Дух...

На Січ...

Як тільки небо стало синє
І розплилась в степу імла,
Старий отець коня сідлав:
— „Пора тобі на Січ, мій сину!“
В степу пашів срібlistий ранок,
За ними гинув зимовик
І чайки очайдушний крик
Вітав життя нове, незнане...
Гули косматі очерети,
Проскочив зляканий сугак,
Допитливо глядів юнак
В незнані ще, далекі мети.

.....
Цвіла ця степова країна,
Гніздо неспутаних орлів,
Як довго юні ждали слів:
— „Пора тобі на Січ, мій сину!“

Вітер з Лугу

Приходить теплий вітер з Лугу
Та сушить роси на житах...
Чи озветься в комишах
Таємне й гостре: „Пугу!... пугу!...“
 Чи забагриться від жупанів
 Оця країна степова?
 Чи златоглава булава
 Блисне ще у руках гетьмана?
В степу і даліше шамотіння,
Шепоче сизий очерет
І чайки очайдушний лет
Сплітає вузли в далечині.
 Не чути тільки дужих кроків
 Незрівняної піхоти,
 Червоний стяг не лопотить
 У тиші не одного року...
Потуга й велич Гетьманату
Пішли у темряву століть
Одначе ця земля таїть
У собі й досі міць нап'яту.

Маки

(Козацька балада)

Вона виходила що вечір
В степах далекі, на могилу
І погляд сміливий, старечий
У синій млі топила.

Чекала материнським серцем
Свого козаченька-сина,
Чи він в полоні, чи на герці...
Та сльози удовині

Росили стромий бік могили
І тирсу і волошки сині.
Чимало сліз таких зросило
Простори України...

.

Аж одного дня вранці-рано
Піднявсь за хуторами гамір,
В степу заблимали жупани
Вогнистими рядами.

До хутора її вступила
Кіннотчиків гучна дружина,
На вітрі маяли, як крила,
Гарячі кармазини.

За ними журно йде вороний,
Самітний кінь без свого пана
Та буйну гриву тихо клонить...
Він вмер... Це — не омана.

Бо ж на сідлі мигтить хустина,
(Скиглітима дівча, як чайка)
А побіч неї невмолима
Червоня китайка.

Однак козацька, горда мати
Гартує біль: і ні сльозини,
Та просить до своєї хати
Шановную дружину.

— „Заходьте ж ви, панове,
Чим дім багатий мій — тим радий...
Заходьте ж до моєї хати,
Остання розрадо!

Та пом'яніть же незлим словом
Мойого козаченька-сина!
Він був Вам вірний аж до крові
І вмер за Україну...“

Заходили вони до хати,
Поллялись вина, мед, сивуха,
Щоб гучно-шумно споминати
Утраченого друга.

А потім осідлали коней
І почвалали, наче вихор,
Вмирала пісня в унісоні
І стало тихо... тихо...

.

Вона ж ходила й далше в поле,
На дальню степову могилу,
Хоча себе в безтямнім болі
Оманою дурила.

Чи не засяють кармазини
І пишні полкові відзнаки...
Зо сліз гарячих, удовиних
Росли криваві маки.

Вже не іржать утішно коні...

Вже не іржать утішно коні
У наддніпрянських пустарах,
Не чути в далечині дзвонів
Козацького монастиря.

Там, де сугак скавав у глуші,
Тепер розкинулись поля...
Затримала козацьку душу
Ця обездолена земля.

У грудях тихо догоряє
Широкий розмах давнини
І тільки в далечинь безкраю
Кидаєсь вітер що весни

Лиш тільки степ у колиханні
Хвилює, як козаччина.
І в цім степу під зов повстання
Ще раз відродиться вона.

29. квітня

Понад Львовом сонце грає,
Ллються звуки золоті,
В гордопишному розмаї
Мріють верби молоді.

Чом так раді, дрібнолисті?
Небо радістю пашить,
Наче кристал променистий
То палає, то жахтить...

Ось, від сходу дунув вітер,
Вітер морський і жаркий.
Це — двадцятьдев'ятий квітня
День Перемоги — День святий...

Наче нектар ми вглитаєм
Вихор, що спадає з хмар,
Він знад моря прилітає
Й роздуває в серці жар.

Крізь подільські буйні лани
Лине він до нас, у Львів,
І гримить дзвінкі пеани
В честь святих, квітневих днів.

Хуст

Скривавлені юнацькі руки,
Що розірвали звена пут,
Обличчя — в судорогах муки,
Нові хрести, мадярський кнут
І зойк з залитих кров'ю уст:
— Карпати...

Україна...

Хуст...

О, Боже! У Твого Престола
Складаємо наш чистий біль
І дякуем, що дав нам силу
Скропити кров'ю нашу ціль
Ми віримо в Твоє ім'я
І в суть життя, що звесь — борня.

ВОГНЕННИЙ МІТ

Вогненний міт

Вогненна пісня лебедина,
Відвічний негасимий міт...
Гориш, старинна Україно,
Іржавим золотом століть.

Од скитського мідного царства,
Від антських степових країв
До староруського лицарства
Державницький не тихне спів.

Не погаса вогонь Держави;
У бій козацькі йдуть борці
Та знову грають сурми слави
У соняшній Республіці.

Ти — несхопима Таємниця,
Ти — невмірущее життя
І до нового міту кличе
Державницький твій гордий стяг.

Пливеш, як усесильна струя,
Дзвенить віками кута ринь,
З піднесеним чолом героя
Ідеш у світлу далечинь.

Для тебе далеч ця безкрая,
Бо не поржавів меч, ні серп
І рвійним заревом палав
Освячений державний герб.

Нехай святий вогонь Держави
І дальше в вічності горить,
Хай одживе старинна слава,
Бо ми — це проминальна мить!

З імлі віків сіяє Київ,
У давнім блиску княжий трон,
В степу ж суворий вітер вив
Одвічний боротьби закон.

Непоборима сила крові
В промінну далеч нас несе
Та дзвонить спиж святого зову:
„Для Тебе все і над усе!“

Правогонь

Ідея наша наче негасимий правогонь
На батьківщини недосяжнім вівтарі горить;
Ніякі бурі не зуміють придусить його,
Ні наша юна кров його не зможе загасить.

Він небосяжним полум'ям осяює наш змаг,
Із зарева народжуються все нові борці,
А наші друзі, що геройсько впали у боях,
Його вівтар сторожать як народній жерці.

Наші знамена

Ламаючи ворожий напір,
Крізь злющу темряву століть
Наш давній, жовто-синій прапор
Непереможно все горить.

А побіч, на блакитнім щиті,
Огорнений немов в грозу,
Луною величі залитий
Сіяє золотий тризуб.

У ньому вкуті наші мрії,
Змагання дальніх поколінь
І слава предків рвійно віє
В нову, незнану далечінь...

До Батьківщини

О, Батьківщино, вічне джерело надхніння,
Осяяна мето найкращих юних мрій!
Розпалюєш у душах молодих горіння
Великої любови, краю рідний мій!

Для тебе завжди наш розум, сила, руки,
Здається розкішшю наш кожний труд і змаг,
Замінюються в щастя люті муки,
Якщо над нами мерехтить твій гордий стяг.

Якщо чорнітимеш у пожарі, спрагнена,
Дамо, щоб загасить його, весь піт і кров
І сповні незломно, як спижевi звена,
Ми підем проти всіх на твій могутній зов.

Ми знаємо, що з нашої жаркої крові
Нові народяться робітники й борці,
А наші кості ляжуть, як міцна основа
Твоїй майбутній силі, славі й величі.

Церква

На вітарі лямпада тихо мерехтить,
Свічки під омофором Пресвятої Діви,
Крізь темні вікна заліта нічна блакить
І рвійно линуть вгору київські напиви

У Царських Вратах стелиться з кадил імла,
В червоній грані хрест побідний, трираменний,
У душу погляд зазира Спасителя...

— „Благословен, хто йде в Ім'я Його, Осанна!“

Ми зо свічками стоїмо лицем на схід,
Старинні наші молитви злітають вгору
Та вкриті плісню літ слова, які і дід
Наш говорив, розспівана душа говорить.

— „О, вороже! Бери, що тільки хочеш ти!
Багато зможуть вирвати ножі ворожі;
Софії, Лаври й Святоюрської Гори
Зо серця викорінити ніяк не зможеш!...“

Літописи

Так солодко читать старинні
Літописи мого народу;
Здається — чути шуми ріні,
Несуть віки широкі води.

Віками вкрита сила грані
Не згасла, тільки тихо тліє
І знов кривав'ять давні рани
І давня слава гордо віє.

Тут мудрости слова камінні,
Все свіжі, юні й незнищимі,
Тут героїзму сурми дзвонні
І лірики рожеві рими.

Так солодко читать поживкли
Й старинні звої пергамену.
Вони не втихли, не замовкли
І все привабливі для мене.

Рідна давнина

Не хочеться мені Петрарки,
Ні Шекспіра, ні Буальо;
Сьогодні зо степу, крізь мряки
Широким вітром загуло.

І Гомер і Магабарата
Сьогодні байдужі мені
Та спраглий дух летить шукати
Надхнення в рідній давнині.

Здається — бачу через мряку,
Як ріками розлилась кров,
Гарцює дужий Кожем'яка
Та мерехтить старий Дніпро.

По нім пливуть війська побідні
Під знаменем святих ікон...
Усе таке вимовне й рідне
Як пережитий, власний сон.

Провесна

З блакитної, замряченої давнини
Вилонюється образ чарівної вроди.
Це давній час; століття першої весни
Для нашої держави й нашого народу.
Пливуть грізні вітри, шумить зелений бір,
Під деревом стоїть одважний, юний воїн.
Ясне волосся, голубий і гордий зір,
Ввесь ріст, як дуб, і м'язи, як дубові слої,
А побіч нього гарне, молоде дівча,
Дочка широкого степу палкого Півдня,
Південна пристрасть в темних і жарких очах.
Він сильний, а вона йому красою рівна.
Я бачу їх гарячу, первісну любов,
Народжуєсь нове, прекрасне покоління...
У ньому праслов'янська та варязька кров,
Для нього відкриваєсь сяйво далечіні.

Українка

Ти все з піднесеним чолом ішла,
О, Українко, тиха героїне,
І все напроти бурі, що гула
В степах розлогих України.

Так часто непорочний біль яснів
Луною на обличчі благороднім,
Як кров твоїх батьків, мужів, синів
За справу проливалася народню.

Одначе ти не здержувала їх,
Свого уміла відректися щастя
Та усміхалася, як сурмив ріг
До бою, де вони могли упасти.

Ніколи не зазнала ти вигод
І дочки не родились в тебе щасні,
Бо завсіди боровся твій народ,
А ти була надхнінням повсякчасно.

Заслухана у батьківщини зов
Ти духа плекала у них зо сталі
І, давши їм свою лицарську кров,
Дала любов святого Ідеалу.

Ковацька колисанка

Спи спокійно, спи, дитя,
Солодко примкнувши очі!
Стогне вітер серед ночі,
Як віщун твого життя...

Спи, дитя, бо зоряне
Щастя швидко віджевріє;
Ти підіймеш темні віі,
Як воно вже промине.

У замрячених лісах
Завиває тужно вихор;
Тут, в кімнаті тепло, тихо,
Свічка блима й погаса.

Спи спокійно, спи, дитя!
Швидко загуде негода,
Житимеш твого народу
Окривавленим життям.

Вся краса твоїх вершин
Буде зватися борнею,
Житимеш лише для Неї
Ти ж бо наш, козацький син.

І, діждавшись юних мрій,
Візьмеш шаблю у долоні,
Заіржать вогнисті коні,
Підеш у завзятий бій.

Повсякчасно вірний будь
Щастю рідної країни,
Для твоєї України
Йди в найтяжчу боротьбу.

Сон нехай спливе, дитя,
На твої чорняві брови,
Хай тебе Свята Покрова
Береже крізь все життя!

Пісня піонерів Далекосхідної України

Ідем переможно в далекі країни,
Мигтить понад нами розгорнений стяг,
Невпинні зусилля, за змагом знов змаг,
Ідем здобувати нову Україну.

У нашому прапорі жовте і сине.
В цих барвах буде наш Ігорів рід
Тривку запоруку експанзії в Схід:
Держави Зеленого й Сірого Клину.

Ідем здобувати ці буйні країни
Для наших жінок і для наших дітей
І лине нам радісний гомін з грудей:
Живи, експанзивна, нова Україно!

Вони...

Залізнi кроки, гострий вiр,
У сонці мерехтять багнети,
Грозою всі вони вповиті
Як темний, непорушний бiр.

Дуднить, здригається земля,
В шоломах соняшне багаття
Та світиться німе завзяття
У тіні гордого чола.

Вони — здійснені юні сни,
Легенда нашого сторіччя,
І їм втирає піт з обличчя
Гарячий вітер весняний...

Над стрілецькою могилою

Для чого захід нині так криватить,
Для чого ворон б'є у чорні крила?
Роса скропила тихо бік могили
Та грізно зашуміли дикі трави...

Стою один, задуманий, похилий,
Дитя борців кривавої розправи,
Дивлюсь, як зілля степове, гіркаве
Густим вінком могилу окружило.

Родився я, як у широкім полі
Вмирили ви за вільну Україну,
Герої зриву та предтечі волі...

З могили тихий, рідний голос лине:
— „За батьківщини невимовні болі
Іди ж і ти боротися, наш сину!“

У горде свято

До Святої Софії, до Лаври
Понесемо шаблюки криваві,
Як заграють козацькі літаври
В горде свято Нової Держави.

На освячених київських горах
Жовтосиній застромимо прапор
І в кривавих батуринських зворах
Ми відбудемо почесний рапорт.

А кохані стрілецькі могили
Калиновим уберемо віттям
І носить будем, як і носили,
Їм вінки з терну й макове квіття.

Не лякайтесь...

Не лякайтесь, кохані, що в дикому полі
Впадем вбиті ворожим, зрадливим стрільном,
Бо нема завеликої жертви для волі;
Впадем зрештою з гордим і чистим чолом.

Ви не плачте, що буря жорстока, кривава
Знищить край наш: хай сльози осушить вам гнів...
У степу все найкращі пишаються трави
В тих місцях, де змели попередню вогні.

Ви ж радійте піднесені духом і серцем,
Що діждалися врешті грізної весни
І що ми вже кривавимось в дикому герці
Та що ми — ваші браття, мужі та сини...

Я вірю...

Я вірю: по кривавій січі
Заблисне в сонці степова трава
І розпорошить юна заграва
Останні марева страшної ночі.

І дружельюбно взявшись за руки
Службовик, робітник і селянин
Підуть разом у світлу далечінь
Готові на спільні утіхи й муки,

А понад ними знаменем змагання
Змає гордо жовто-синій стяг
Спільний для всіх них, як спільний був змаг,
Як однакові цілі та бажання.

Усіх їх обійме одна держава
І кожному з них буде матір'ю.
За неї підуть з окликом: „На прю!“
Щоб боронити щастя, волі й слави.

Криваво стане день...

Криваво стане день... Криваво
Проб'ється сонце крізь мороз
І степові заблиснуть трави
Краплинами кривавих рос.

На побовищі тумани,
Снуватиметься сивий дим
І будуть нас кусати рани
Вогнем пекучим і страшним.

Упавшого у бою друга
Схоронить рідная земля,
Роз'ярені, криваві смуги
Вповие тільки рання мла...

Одначе ми простягнем руки
В отверту, свіжу далечінь,
Бо понесуться чисті звуки
Молитви вільних поколінь.

Основи

Вимоги нашої землі та крові,
Геройських предків невиміруща слава
Надхнінням будуть, щоб творить основи
Для щастя й сили нашої держави.
Під нею зацвіте нова суспільність
У сяйві досконалого устрою;
Суспільність горда, молода і вільна
Та все готова до спільного бою.

Боротись будемо усе...

Боротись будемо усе
Гарячо та нетерпеливо,
Як довго наш Дніпро несе
Свої кипучі переливи.

Як довго наших степ шумить
І мерехтить зоря надрання,
Ми не зупиним ні на мить
Непереривного змагання.

Як навіть сурми по боях
Сповістять вільну батьківщину,
Новий чекатиме нас змаг;
Не буде жадному спочину.

Там, де у січі степовій
Поллялась горда кров народу,
Ми розпічнемо нашій бій
На тракторах і на заводах.

Там, де криваві опари
Імлами товпились густими,
Полинуть буйно до гори
З заводів кучеряві дими.

Всі найсильніші почуття
Ми вложимо у нашу працю;
Вона нам буде зміст життя,
А ми — передовою з націй.

З М І С Т

	Стор.
<i>Вітри з далечіні</i>	7
<i>ГОРЯТЬ ВІТРИ</i>	9—41
<i>МОРСЬКА ДАЛЕЧІНЬ</i>	43—68
<i>ВІТРИ З ЧУЖИНИ</i>	69—95
<i>СВЯТА ЗЕМЛЯ</i>	97—118
<i>ДУХ СТЕПУ</i>	119—136
<i>ВОГНЕННИЙ МІТ</i>	137—159

